

ALSÓ-LENDVAI HIRADÓ

<p>Előfizetési ára: Feltérő évre 8 kor. Évi évre 4 Negyed évre 2 Egyes szám ára 20 fillér.</p>	<p>Feloldó szerkesztő, lapfeljuttató és kiadó: ANDOR PAL. MEGJELENIK MINDEN VÁSÁRNAP.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Főutca. Hirdetések díjazásbás szerint. Kéziratok nem adának vissza.</p>
---	--	--

Védekezés a jégeső ellen.

A mozgalom, mely a jégeső ellen való védekezés ügyében városunkban a múlt év nyarán megindult, immár kezdi meghozni gyümölcsét — A szűkebbkörű bizottság, melyet a május közepén tartott értekeltek a további teendőiket megbízott, ugy a saját terén, mint személyes összeköttetési révén is elkövetelt mindent, hogy a kezdet melezségeit leküzdje, a közönyt, mely minden újításnak elmaradhatatlan kísérője, megtörje, s az természetnek nemmel több hívet szerezvén, az ügyet diadalra juttassa.

Lankadatlan levekénysege nem is maradt eredmény nélkül; részben egyes érdekelték áldozatkészsége, részben a magyar kormány anyagi és erőlteti támogatása folytán a városunk mellett elhuzódó szőlőterületen több lövőállomás állítottat fel. Ez azonban még nem elégséges; a védekezéssel sokkal nagyobb területre kell kiterjesztenünk s a kísérletezés bizonyos rendszer- és egyöntetűséggel kell végeztünk, ha az óhajtott sikert elérni akarjuk.

Ezért a szűkebbkörű bizottság tovább folytatta az agitációt s mint a tapasztalat mutatja, nem is eredmény nélkül. Az 5 buzgó fáradozásának a következménye volt azon értekeltek, mely a szóban forgó ügyben f. hó 1-én városunkban tartatott. — Az értekeltek a Korona Szálló nagyeremben a helybeli és vidéki érdekeltség óriási részvételre és érdeklődésre mellett folyt le. Az értekeltek

Szmodits Viktor főszolgabíró nyitotta meg örömeinek adván kifejezést a felölt, hogy a mező- és szőlőgazdákra nézve oly nagy fontossagu ügyben oly szép számmal megjelenni sziveskedtek, egyuttal felkeri az értekelteket, hogy a gyűlés vezetésére elnököt s a jegyzőkönyv vezetésére jegyzőt választani sziveskedjék. Előnké Kiss Pal eszperes-plebánus ny a jegyzőve pedig Kiss Dónes választott meg. Elnök köszöntést fejezi ki a személyébe helyeztet bizalomért s kijelenti, hogy azt a legnagyobb készséggel elfogadja s egyuttal felkeri Ulicsy Károly szőlőszeli és borászati felügyelőurat, hogy a megírt előadást megtartani kegyeskedjék.

Ulicsy Károly szőlőszeli és borászati felügyelő ur előadja, hogy midőn a jégeső ellen védekezésről előadást tartására, felkérteket erre legnagyobb örömmel és készséggel vállalkozott, nem csak azért, mert a szóban forgó, s különösen a szőlőbirtokosokat oly közelről érdeköl ügynek felkarolása már hivatalos állásával is szorosan összefügg, hanem azért is, mert a tagadhatatlanul érdekes kísérletezés és annak eredményei iránt mint magán ember is a legmelegebben érdekölök. Hogy pedig hallgatóit a nagyfontosságú kérdésről nemmel alaposabban tájékoztathassa, jónak látta személyesen felkeresni Vinditsch-Feilstritz nagyerődeni polgármesterét, Stiger Albert urat, mert ez idő szerint töle, mint a szóban forgó kísérletek megindítóját nyerhetni a legalapabb információit. Mielőtt azonban magáról a védekezési eljárásról szólna,

szükségosnek tartja hallgatóit a jégeképződés elméletével is megismertetni. Hogy a felkötben miként képződik a jég, erre nézve több elmélet létezik, melyek közül leginkább a Valta-féle elmélet van elfogadva. — Egyébiránt bármely elmélet szerint a jég képződéséhez két tényező szükséges, t. i. hideg és para, vagy nedvesség. A hideg úgy képződik, hogy az egyes felhőretek a nap tize által rohamos párologásnak indulnak; ebből jelen-teleken lehűlés származik, mely az el nem párologott vízgömböcskéket elérvén, hőpelyhekke vagy daraszemekké alakítja át, s ezek evezik a leendő jégeső csíráit. Hogy megnagyarázhatssuk, vajjon ezen apró daraszemek vagy hőpelyhek mi módon növekedhetnek úgy jégszemekké; a fentebb már említtet két tényezőhöz még egy harmadikat kell felvennünk, ez a villámosság. Igaz ugyan, hogy a felhők 2-3000 méter magasságban, sőt még magasabbban levő légterekben is képződnek ily felhőköl azonban soha sem esik jégeső. Tapasztalás szerint az éghabosur felhők nagyon alacsony vonulnak, s a belőlök kiváló jégdarabok 20, 40, legfeljebb 60 másodpercz alatt a földre érnek. Ily rövid idő pedig elégtelen arra, hogy a jégszemecskék rövid ideig tartó esésük alatt annyira megnövekedjenek, hogy a nagyoró dió, sőt tyuktojás nagyságot elérjék. Fell kell tehát teteleznünk, hogy a már képződött jégeső a térben hosszabb időn át levegőben maradjon, miközben nagyságában folyton növekszik. — Az a titokzatos erő, mely a

TÁRCZA.

Szeretlek ...

Szeretlek, szeretlek;
 Jer új az ólombé;
 Vessed be nevedet
 Ide a szívemnek
 Kellő középebe.
 Ez a szív úgy is már
 Sok szenvedést állott;
 Legyen egyszer boldog ...
 S te, ki azzá tetted!
 Légy örökre — áldott!

Roykó Béla.

Viszontlátáskor.

Tavolletted után
 Most először látlak,
 És nézted két szemem
 Most is könnybe lábbad.
 Ne haragudj kis lány,
 Nem a bánat köyöje;
 De az mit az öröm
 A szívembe öntö.

Hisz a réten reggel,
 Ha a nap süt rajja,
 Harmat cseppnek esillog
 Ezor miriádja

Az is nem a bánat,
 De az öröm jele;
 A kis rétnék regit,
 Valódi szerelme!

Rét vagyok én kis lány,
 Te meg égető nap,
 Melytől melegesget,
 Eletet a rét kap;

Szép viruló hajnal
 Haza érkezésed;
 S e hajnalra szívem
 Nagy örömmel ebred!

.....
 Hogy már most az öröm
 Tiszta, teljes legyen;
 Hidd el nekem lányka,
 Hogy e köny szerelmem.

Roykó Béla.

Álmodtam.

Kibleden pihentem
 Edes kis leányka;
 S hallgattam ajkaid
 Minden sugalmára.

Azt mondtál: hogy szeretlek!
 Mily boldog voltam ott ...
 Alom volt az egész;
 A való — mast adott!

Szerelmes levél.

Vegre kösz vagy kis levelek ...
 Most erővel utadra el!
 Mind benned a szerelem, gond
 S feltes, mit szívem visel.

Eredj olvasd a jég szívet
 S vissza üdvöt hozz nekem ...
 Hennem le van festve egész
 Fájdalom bus eletem.

Kis levelek: szép rományom!
 Most erővel utadra el!
 Oh! ha kokomány is szive,
 Mégis ... talán ... e levele
 Tagadólóg nem felel!?

Roykó Béla

DISZLEVÉLPAPIROK kártyapapírok, csinos festett-, fa- és papíros-
 casattában. Emlékkönyvek, Jegyzet- és egyéb
 könyvecskék, Kottás- és képes levelezőlapok (vidéki megrendelésnél 15 drb. portómentesen küldjük)
 dús választékban kaphatók

Balkányi Ernő papírkereskedésében, Alsó-Lendván.

jégszemeket a föld vonzó ereje dacára hosszabb időn át a levegőben meg-tartja nem egyébb, mint a villámosság. A levegőben általánosan van több-kevesebb villámosság, de különösen nagy mennyiségben fejlődik az nyári forró napokban. Ezek után a jégeső képződést következőképp magyarázhatjuk. Nyári meleg napokon több felhő helyezkedik el egymás fölött melyek a tapasztalás szerint ellentett villámossággal vannak töltve. Tudjuk a fizikából, hogy az egymást villámosságok egymást taszítják, különülmékké pedig vonzák egymást. — Tegyük fel, hogy a felső felhő igenleges (positív) az alsó pedig nemleges (negatív) villámosságot tartalmaz. Ha, miként fentebb előadtuk, a hosszabbideig tartó parázosság folytán hőpé-lyek vagy dara-szemek képződnek az alsó felhőben, ezek is nemleges villámosságot vesznek fel, ennélfogva az alsó felhő által taszított szemeknek, a felső felhő által pedig vonzatnak. Midőn pedig a felső felhőbe jutnak, villámosságot vesznek fel, minnek következtében lefelé taszítottak s az alsó felhőre esnek vissza. Ezen igrandozás a két felhő között rövidebb-hosszabb ideig tart, miközben a daraszemek az utókfa eső vízparcák maguk-hoz fagyaszíván, mindgyere növekednek, míg végre oly nagyságot érnek el, hogy súlyuk a villamos feszültséget legyőzi s a földre esnek. Midőn a jégszemek a két felhő közt ide-oda ugrálnak, egymáshoz ütődnek, ez által különös tavai széker-zéshez hasonló zajt, zugást hoznak létre, mely zugás súlyos jégfelhők közöledése-kor gyakran hallható s a jégeső előírniuk tekinthető. — Ismerve a jégeső keletkezése, az a kérdés merül fel, mi módon lehetne az ellen sikeresen védekezni. — Mint már fentebb említettük, a vízatarok a levegő alsóbb rétegeiben keletkeznek.

A kutatások kiderítették azt is, hogy a jégeső képződésén a legkörvillámosságok kiváló szerep jut, s hogy jégeső csak akkor képződik ha a levegő telve van párákkal s teljes nyugalomban van.

Mihelyt ezen feltétlen nyugalmat bármilyen módon megzavarjuk, megszűnik a villamos feszültség, s azzal együtt megszűnik a jég-képződés lehetősége. Stiger Albert vindisch-feisitzri polgármestere az érdem, a ki így irányban az első kísérleteket végezte. — A kísérletezésre használt ugynevezett vihar-gyűrű a közönség előtt már ugy is ismeretes lévén, ezek leírását mellőzhettük. A mozsárban meggyújtott puskapor felrobbanása folyán a hirtelen összehúzóított levegő óriási erővel hatol fölfele, mindgyere nagyobb és nagyobb leggyűrűket kepezve, míg végre beleütközik a felhőbe s ezekben a levegő egyszemélyt megzavarván, az ellentett villa-mosságok lassu gyengylenődést idézi elő, s ekkép a jég képződést megakadályozza. — Nem érdeketlen megemlíteni, hogy Stiger azer névze is végzett kísérleteket, vajjon a barátjósémek mily irányú helyzetet mellett érte el a legnagyobb hatás. A kísérletek azt mutatták, hogy ha a kürtő vízszintes helyzetben volt, a hatás már esékely hatá-salagsal elonyészott, ferde helyzetben a hatás növekedett, az a legnagyobb hatást merőleges állás mellett érte el.

Hogy Stiger Albert az általa megindított lövedézzel mily szép eredményt ért el, erre névze a legfenyesebb bizonyíték azon körülmény, hogy míg a kísérletek megkezdése előtt Vindisch-Feisitz háttárát a jég évről-évre elverte, a legutóbbi hat év alatt, mióta a lövedézzel rendszeresen végzik, azon vidéken jégeső egyáltalán nem volt.

A jégeső ellen való védekezés kedvézű sikere felbuzsította a többi államok figyelmét is. Orosz és Németországból és Dánuból

többen látogattak meg Stigert. A legnagyobb mértékben felkeltő az azonban Stiger eszméjét Olaszországban, hol a kormány hathatós támogatása is nagyon előmozdította a lövedező telemek felállítását.

Ezen országban Casale városban a múlt év november havában 3 napig tartó congressus tartottat, melyen a jégeső ellen való védekezés eredményei s a további teendők tanácskozással tárgyává lételek. A congressuson a kormány képviselői, Olaszország legkiválóbb tudósai, püspökei, a minisztertanács számos előköl-öské s mintegy 8 ezer érdeklődő vett részt, kik közül az idegenek száma mintegy 600-at tett ki.

A congressus a védekezés eddigi eredményeinek összessége után azon meggyő-ződésnek adott kifejezést, hogy Stiger módszerével feltétlen eredmény érhető el ott, hol a védekezés nagy területre terjed ki, s ahol a lövedézzel egyöntetűen eszakszerűen végzik. Mintihogy ezek szerint csak nagy területre kiterjedő s egyöntetűen folytatott védekezéssel várhatunk biztos sikert, míg az elszigetelt felállított állomásokról mitkődése eredménytelen marad, itt az idő, hogy a szomszédos államokban már kipróbált és jónak bizonyult védekezési eljárás keresztül-veltere az érdekeltek tömörüljenek, s együttel erővel törekedjenek a szöböt érhető elemi csapások egyik leg-súlyosabbá ikával, a jégesővel megküzdieni. A magas kormány is figyelmel kíséri az e térer már országszerte meg-indult mozgalmakat, s bizonyára kész azok it anyagból az erőteljes támogatni, e támogatás azonban csak ugy remélhető, ha az érdekeltek maguk is megmozgathatják a fölük telhető anyagi áldozatot. — Együttel erővel esékely anyagi áldozattal is nagy dolgokat lehet létre hozni, míg egyeseknek a leg-nemeszabb menő áldozatkészsége is eredménytelen marad. Azra névze, hogy mi módon volna feltelegés az érdekeltek egyesülése, a tervevel szövetséget megalkalítás. Szmodiss Viktor fősözlábiró ur fog javaslatot előterjeszteni.

Ezután Kiss P. l. elnök ur emel szót s az értekeltek nevében köszönetét fejezi előadó urnak a tanulságos s a hallgatók figyelmét elejétől végig teljesen lekötő szakszerű előadásért. Előadja továbbá, hogy őt a mai előadás, nem különben az eddig végzett kísérletek eredménye teljesen meggyőzte arról, hogy a jégeső ellen sikerrel lehet védekezni. Mivel azonban csak egyes emberek áldozatkészsége nem elegendő, a mindnyájunk által hön óhajtott cél csak ugy lesz elérhető, ha szövetségbe alakulunk s együttel anyagi erővel küzdünk a félelmetes ellenség ellen. Ezért e közös célra való tömörülésnek, a szövetséget megalkalításának eszméjét meggyőződéssének teljes erejével támogatja.

Elkes szavakban buzdítja a jelenlévőket, ne habozzának meghozni fíleiket a nemes célra, hisz az egyesek részéről ezen áldozat oly esékely, hogy az elrendő eredménynel szemben jószírral szamba sem jöhet. — Lelkesítő szavait azzal végzi: „Segíts magadon, az Isten is megsegít.” Ezután Szmodiss Viktor fősözlábiró ur lejteleg a védekezés szervezésének szükségességét. Kifejezést ad abbéli reményeknek, hogy a mai értekelten előadottak után bizonyára senki sinés a t. hallgatók közt, a ki ezen nagyfontosságú ügynek buzgó apostolává neszegődnék. Ne-kiünk gyomond már nem kell a sötétben tapogatózotunk, utórkők általak előlünk, haladjunk az általuk készített ösvényen.

Egyestűskü mi is erőinket, hogy a védekezést nagy területre kiterjeszthessük s ekként amak sikerét biztosíthassuk. Mivel pedig a védekezésel nemcsak szöbölnek, hanem gabonatermésünket is megmentjük,

a maga részéről czélzserűnek tartaná, hogy a védekezés költségeit nem csak a szöböl, hanem a földbírtokosok is viseljék és pedig a földadó irányában. Ezen költségekre vonatkozolag ma még tüzetes felvilágosítás nem adható, annyit azonban teljes határozottsággal állíthat, hogy a jégbiztosítás díjhoz képest számba sem jöhet. — Míg ugyanis a jégbiztosítás holdanként — 12 fírtól 3 fírt, 50 kgr emelkedhetik, addig a lövedező állomások első berendezési költségei holdanként 10 — 15 krmal, az évi fenntartási költség pedig 1 — 2 krmal többe nem fognak kerülni. Indítványozza tehát, hogy egy szöbölökör bizottság választassék, mely az előzetes te-endőket elvégzévén a tervek és költségetel elkészítse s az unjon összehívandó értekeltség elé terjeszse. Tóth Sándor lentí-plebanos, Ruffy Pál gazdászfi fejlegről, Gaal István k. sz. miklósi plebanos és dr. Józsa Fabian körörorv urak felszólása után a fősözlábiró indítványát a következő módois-tással fogadtattól el: A szöböl körü bizottság helyezze magát érintkezésbe az egyes községekkel az az előre megállapított térv és költségetes szerint az egyes községekkel és a képviselő testületekkel fogadtassa el s azután eljárásának eredményéről az unjon egybe-hívandó értekeltekkel jelentse. A szöböl bizottság tagjaita megválasztatták: Előnkék Kiss Pál esperes plebanos, Füss Nándor, Szmodiss Viktor, Ruffy Pál, Lóó Ferencz, Kiss Dénes és Magthy Géza (Alsó-Lendva), Piatek Karoly (Vöröskő), Gaal István plebanos és Vendl Ede (K. Sz. Miklós). Tóth Sándor plebanos, Horváth Gyözö és Hoffmann János (Lent), Strausz Flórián plebanos és Fojtós Titusz (Dobronak), Török Kálmán (Borony), Tóth János és Schulmácher János (Sz. Szeged).

Ezután Szmodiss Viktor fősözlábiró ur az olasz borvám ügyében előterjesztés. Előadja, hogy az alacsony borvám követ-keztében az utóbbi években annyit bori szöbölöttak hozniak Olaszországból, hogy a magyar borok leszorulnak hazai piacunk-ról, a mi bortermelőinkre nem csak azért hátrányos, mert a bort olcsó árban kény-telek eladni hanem azért is, mert a mi borainknak jóval gyengébb olasz borokat maguk bor gyantán árulják, s ez által a magyar borok hírelt nagyon megrontják. Az olasz borok beözönlése ellen a Topolca-vidéki érdekeség mozgalmat indított s a mult év végén tartott értekelteletől ki fologal az iránt kereste meg ezen vidék értekeltséget, hogy mozgalom indíttassék meg az iránt, hogy ez ügyben egy külföld-ég nemmel tömegesebb aláírásu körlevéllyel járuljon a magas kormányhoz.

E kérvényben arra kéréssek a magas kormány, hogy az 1903-ban lejárt kereskedelmi szerződés megkötése alkalmával az olasz borvámot feloszorítsa s ez által a magyar borokat az olasz borok ellen megvédni meltoztassék. Sajnálattal kell azonban constatalnia, hogy a külföld-éghez már nem csatlakozhatunk, miután az a magas Minister-elnök, a kereskedelmi és földmívelésügyi miniszter urak által már január hó 31-én fogadtattól, az azonban nem zárja ki azt, hogy a topezaikat által megindított mozgalomhoz teljes erővel hozzá ne járuljunk, s ha nem is együttesen, de párhuzamosan járjunk el ezen nagyfontosságú ügyben is. Ertekeltek az előterjesztéshez egyhangulag hozzájárul, s elhatározza, hogy ezen ügyben is a további intézkedések megtételére a már kiküldött bizottság bízzassék meg.

Szmodiss Viktor fősözlábiró ur az értekeltek nevében háts köszönetét fejezi ki Kiss Pál esperes-plebanos urnak a gyű-les tapintatos vezetésért. Ucsny Karoly

A VALÓDI MAUTHNER-féle

vetemény magvak megérkeztek
és csakis

ARNSTEIN BENŐ

 kereskedésében
kaphatók.

Ugyszintén mindennemű gazdasági magvak **lőhere, luczerna, czukorczirok, Thymothee, Eparsette, mohar, komlóhere, és fűmagok** nagy raktáron.

Belépési felhívás

Az Alsó-Lendva-Vidéki Takarékpénztár Részvény-Társaság
Gyűjtő és előlegezési osztály

III. évtársulatába.

Ezen évtársulat 1900. évi márczius hó 28-án kezdődik. Bárki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket. Minden üzletrész után hetenkint 1 korona fizetendő.

A befizetések 208 hétre terjednek. A fizetések minden héten szerdáján eszközöndők.

Vidéki tagok 4 hétig késedelmi kamat alól felmentettek.

A takarékpénztár a befizetett összegek után 5% kamatot fizet. Ezen kamat után járó 10% kamatadót az intézet viseli.

Az intézetnek két célja van: egyrészt tagjai között a takarékossgát előmozdítani másrészt a tagoknak könnyen, heti részletekben visszafizethető olcsó kölcsönt nyújtani.

Előnyei: Minden üzletrész után 200 korona kölcsön engedélyeztetik. Az adós a kölcsönt visszafizetni nem tartozik, hanem kötelezi magát az intézet, hogy a kölcsönösszeget az adósnál hagyja azon esetre, ha a heti részleteket és időközi kamatokat pontosan megfizeti, mely esetben a 4-ik év végével ez járulékába betudak.

A megszavazott kölcsönből levonások a csekély kamaton kívül nem eszközöltetnek.

A kölcsön-előlegek után a kamat 7^{1/2}%, mely hetenként a befizetéssel együtt szedelik be olykép, hogy minden 100 korona kölcsön után 14 fillér kamat fizetendő.

A leszámolási összeget a társaság a 208 hét letelte után 14 napon belül fizeti ki, a midőn is a könyvecske visszaszolgáltatandó.

Az új évtársulat betéteire már most lehet előjegyezni.

Felvilágosítás nyerhető és előjegyzések eszközöltetnek az intézet iroda helyiségében.

Alsó-Lendva-Vidéki Takarékpénztár.